– Klær må bli dyrere og bedre

20 kroner for en helt ny topp. 40 kroner for en shorts. Billige klær hoper seg opp i skapet og på søppeldynga.

I en butikk i Oslo kan du kjøpe neste års sommerklær til under hundrelappen. Det er dårlig nytt for miljøet. Det trengs mye vann og energi for å lage klær. I tillegg bruker industrien sprøytemidler og kjemikalier.

Bomull og ull er verre enn syntetiske stoffer når de produseres. Mens syntetiske stoffer er verre for miljøet når de brukes. Små biter av mikroplast løsner fra disse klærne når de vaskes. Til slutt ender de i havet.

Produkter som klær må bli dyrere. Kvaliteten må bli bedre. Det mener forskere ved instituttet Sifo. De forsker på forbruk. Sifo har laget en rapport om bærekraft i hverdagen.

– Vi har en idé om at vi skal endre klær hele tiden. Vi må heller ta vare på det vi har, sier Sifo-forsker Ingun Grimstad Klepp til Klar Tale.

De fleste av oss har flere klær i skapet enn vi bruker. Og vi kaster i gjennomsnitt 23 kilo tekstiler i året. Det viser tall fra Statistisk sentralbyrå (SSB).

Vi må forsøke å stoppe mengden klær som kommer inn i skapet, mener Klepp.

Å hope seg opp – gromadzić się, zbierać się, piętrzyć się (å hope – hopet – har hopet)

(En) søppeldynge – wysypisko śmieci

(En) hundrelapp – banknot stukoronowy

(Et) miljø – środowisko

Sprøytemidler – środki ochrony roślin (pestycydy)

(En) bomull – bawełna

Å løsne – tutaj: uwolnić (się) (å løsne – løsnet – har løsnet)

(En) forsker – badacz, naukowiec

(Et) forbruk – zużycie, spożycie

(Ei, en) bærekraft – tutaj: zrównoważony rozwój

Å ta vare på noen/noe – dbać o kogoś/coś; zajmować się kimś/czymś (å ta – tok – har tatt)

Å kaste – tutaj: wyrzucać (å kaste – kastet – har kastet)

I gjennomsnitt – średnio

Å forsøke – próbować (å forsøke – forsøkte – har forsøkt)

(En) mengde – ilość

– Ikke kjøp eller ta imot klær du ikke virkelig liker. Og ikke kjøp klær du allerede har flere av. Mange har veldig mange like plagg. For eksempel svarte t-skjorter, sier hun.

Mye av klærne som selges, er av dårlig kvalitet. Da lønner det seg ikke alltid å reparere dem når de blir ødelagt. Men hva er god kvalitet? Det er det vanskelig for forbrukerne å vite, sier forskeren.

– Industrien later som om det er et forhold mellom pris og kvalitet. Men det er ingen garanti å kjøpe dyrt. Det finnes ingen merkeordning for klær. Så hvordan vet du at jakken er vanntett? Eller at jeansen kommer til å vare i mange år? spør hun.

Folk tenker gjerne at unge kvinner er de verste forbrukerne av klær. Men de er ikke de eneste som kjøper mer klær enn de egentlig trenger, sier Klepp.

– Folk med mye penger, bruker mye penger. De med mest penger er de verste. Innen sport og friluftsliv er menn like ille som kvinner, sier hun.

Samfunnet setter høye krav til hvordan kvinner skal kle seg.

– Kvinners klær skal passe til anledninger og kvinners kropp. Menn kan gå i begravelse og bryllup i samme dress. Men kvinner kan ikke gå i samme kjole, forklarer Klepp

Å ta imot – przyjąć, przyjmować (å ta – tok – har tatt)

Virkelig – rzeczywiście, naprawdę

(Et) plagg – strój, ubranie

Å lønne seg – opłacać się (å lønne – lønnet – har lønnet)

Ødelagt – zniszczony

(En) forbruker – konsument

Å late som om – udawać (å late – lot – har latt)

(Et) forhold – tutaj: stosunek

Vanntett – nieprzemakalny, wodoszczelny

(Et) friluftsliv – życie na świeżym powietrzu

(Et) samfunn – społeczeństwo

Å sette høye krav – stawiać wysokie wymagania (å sette – satte – har satt)

(Ei, en) anledning – okazja, sposobność

(En) begravelse – pogrzeb

(Et) bryllup – wesele

(En) dress – garnitur

– Klær skal bidra til at vi føler oss trygge, vakre og sosialt akseptert. For mange mennesker er det vanskelig nok å finne klær som passer kroppen. Å være ren og velkledd er helt nødvendig for å være med i samfunnet. Forbruk av klær handler ikke bare om moral. Men om å kunne leve et normalt liv, sier forskeren.

Jeżeli spodobała Ci się Norweska Prasówka,

wypróbuj indywidualny kurs języka norweskiego!

Artikkelen «– Klær må bli dyrere og bedre» av Cathrine Kahrs ble hentet fra klartale.no: https://www.klartale.no/norge/kler-ma-bli-dyrere-og-bedre-1.1610030 (tilgangsdato: 05.11.2019)

Å bidra til – przyczynić się do (å bidra – bidro – har bidratt)

Ren – czysty

Velkledd – dobrze ubrany

Å handle om – tutaj: dotyczyć; chodzić o (å handle – handlet – har handlet)